

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2015/90
Karar Sayısı : 2015/96
Karar Tarihi : 12.11.2015
R.G. Tarih-Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Eskişehir 4. Asliye Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 5.1.1961 tarihli ve 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun'un 1., 2., 3. ve 4. maddelerinin Anayasa'nın 2., 13., 35., 36., 46. ve 125. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Bedelsiz olarak irtifak hakkı tanınması talebiyle açılan davaya karşı davacı şirket tarafından, taşınmaza yapılan müdahalenin men'i, olmadığı taktirde dava tarihi itibarıyla irtifak hakkının gerçek bedelinin ödenmesi talebiyle açılan davada, itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I- İPTALİ İSTENİLEN KANUN HÜKÜMLERİ

221 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralların yer aldığı 1., 2., 3. ve 4. maddeleri şöyledir:

"Madde 1- 6830 sayılı İstimlak Kanununun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, kamulaştırma işlerine dayanmaksızın, kamulaştırma kanunlarının gözönünde tuttuğu maksatlara fiilen tahsis edilmiş olan gayrimenkuller ilgili amme hükmi şahsı veya müessesesi adına tahsis tarihinde kamulaştırılmış sayılır.

"Madde 2- Gayrimenkulde amme hizmetinin mahiyet ve gayesine uygun şekilde tesisler veya inşaat vücuda getirilmiş olması bu kanunun uygulanması bakımından fiilen tahsistir.

"Madde 3- Birinci maddede yazılı gayrimenkuller tapuda kayıtlı ise, kayıt sahipleri veya mirasçıları ancak fiili tahsis tarihindeki rayiç üzerinden gayrimenkul bedelini istiyebilirler. Tapuda kayıtlı olmayan gayrimenkuller hakkında fiili tahsis tarihinden itibaren on sene geçmemiş ise o tarihte zilyedlikle iktisap şartları tahakkuk eden zilyedleri veya mirasçıları birinci fıkra hükmünden faydalanabilirler.

Herhalde gayrimenkule müdahalenin men'i davası dinlenmez.

"Madde 4- Gayrimenkulün bedelini dava hakkı bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki sene sonra düşer."

II- İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Cengiz ERTEN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde, Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda, bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; fıkranın (c) bendi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendinde "*dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örnekleri*" Mahkemeye gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının, Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

3. Başvuru konusu olan 221 sayılı Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasında, taşınmazın bedelini talep hakkı açısından fiili tahsis tarihi esas alınmış olup, kuralın ilk cümlesinde tapuda kayıtlı taşınmazlar, ikinci cümlesinde ise tapuda kayıtlı olmayan taşınmazlarla ilgili düzenleme yapılmıştır. Başvuru konusu davada ise davacıya ait taşınmazın fiili tahsis tarihinde tapuya kayıtlı olup olmadığı dosyada tapu kaydı bulunmadığından belirlenememektedir. Fiili tahsis tarihinde taşınmazın tapuda kayıtlı bulunup bulunmamasına göre 221 sayılı Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasında yer alan birinci veya ikinci cümlesi uygulanacak kural olacaktır. Bu durumun tespiti için de anılan taşınmazın tapu kaydı, kadastro tutanağı ve dayanak belgeleri gerekmektedir. Başvuru dosyasında ise belirtilen belgelerin onaylı örnekleri bulunmadığından başvuru yöntemine uygun değildir.

4. Diğer taraftan, itiraz konusu 221 sayılı Kanun'un 1. ve 2. maddelerine yönelik olarak daha önce yapılan itiraz başvurusu, Anayasa Mahkemesinin 17.1.2008 tarihli ve E.2004/25, K.2008/42 sayılı kararıyla esastan reddedilmiş ve bu karar 21.2.2008 tarihli, 26794 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek, 221 sayılı Kanun'un 1. ve 2. maddelerinin Anayasa'ya aykırı olmadığına karar verildiğinden, bu konuda yeni bir başvurunun yapılabilmesi için kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 21.8.2008 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre de henüz dolmamıştır.

5. Açıklanan nedenlerle, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendine aykırı olduğu anlaşılan başvurunun, 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

III- HÜKÜM

5.1.1961 tarihli ve 221 sayılı Amme Hükmi Şahısları veya Müesseseleri Tarafından Fiilen Amme Hizmetlerine Tahsis Edilmiş Gayrimenkuller Hakkında Kanun'un 1., 2., 3. ve 4. maddelerinin iptallerine karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun, 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, esas incelemeye geçilmeksizin REDDİNE, 12.11.2015 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Zühtü ARSLAN

Başkanvekili

Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili

Engin YILDIRIM

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Alparslan ALTAN

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Rıdvan GÜLEÇ